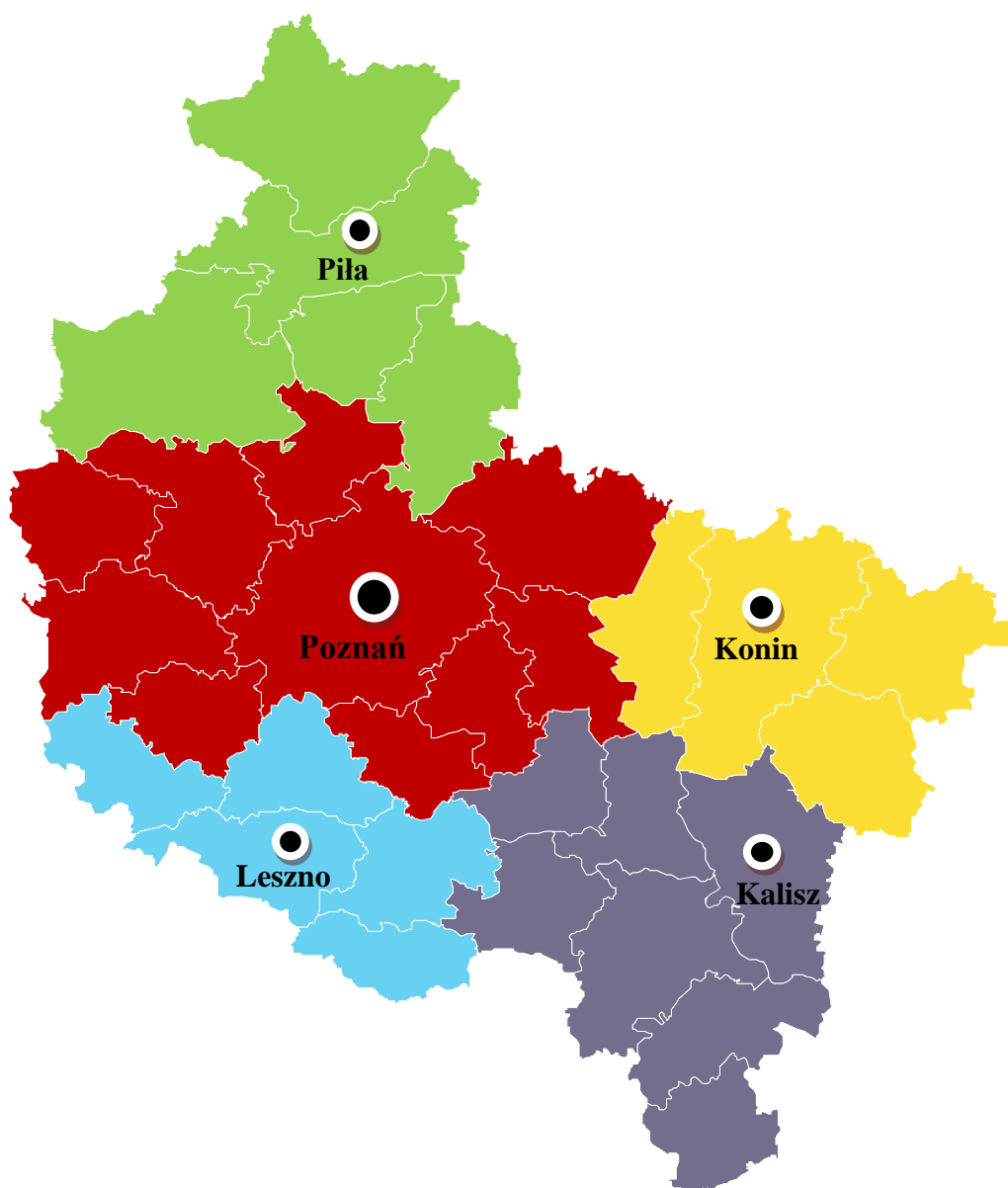

Zwolnienia grupowe w Wielkopolsce w 2017 roku

Poznań, marzec 2018 r.

SPIS TREŚCI

Wstęp	3
1. Zgłoszenia zwolnień i zwolnienia według liczby zwalnianych pracowników	4
2. Zróżnicowanie terytorialne zgłoszeń i zwolnień grupowych.....	12
3. Zgłoszenia zwolnień grupowych i zwolnienia ze względu na sektor gospodarki.....	16
4. Zgłoszenia zwolnień grupowych i zwolnienia ze względu na charakter działalności pracodawcy	18
5. Przyczyny zamiaru dokonania zwolnień grupowych.....	23
6. Zwolnienia monitorowane – działania powiatowych urzędów pracy	25
Podsumowanie.....	27

WSTĘP

W ramach prowadzonej przez Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu analizy wielkopolskiego rynku pracy, dotyczącej zgłoszonych oraz faktycznie dokonanych zwolnień grupowych pracowników, po raz kolejny przygotowano w tym zakresie raport obejmujący dane za 2017 rok. Raporty z lat ubiegłych dostępne są na stronie internetowej Urzędu: <http://wuppoznan.praca.gov.pl>, w zakładce „Rynek Pracy”/„Publikacje Urzędu”/„Opracowania i analizy”. Zakres problematyki zwolnień grupowych reguluje ustawa z dnia 13 marca 2003 roku o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (Dz. U. z 2003 r., Nr 90 poz. 844 z późn. zm.).

Podobnie jak w opracowaniach z lat poprzednich, w przedmiotowym raporcie nie wskazano nazw zakładów pracy i ich adresów. Celem opracowania jest głównie statystyczne ujęcie analizowanego problemu, bez rozpatrywania konkretnych przypadków. Analizy dokonano pod kątem liczby pracowników objętych zwolnieniami grupowymi i liczby pracowników faktycznie zwolnionych. Przyjęto także, że każde zgłoszenie i zwolnienie odnotowane w danym miesiącu 2017 roku traktowane jest jako odrębny przypadek. Informacje wykorzystane w opracowaniu pochodzą m.in. z:

- formularzy sprawozdawczych MRPiPS-01 obejmujących m.in. zgłoszenia zwolnień i zwolnienia grupowe oraz zwolnienia monitorowane, z których dane publikowane są w ujęciu miesięcznym w Biuletynie Informacyjnym WUP w Poznaniu,
- zestawień zbiorczych przygotowanych przez WUP w oparciu o informacje przekazane przez powiatowe urzędy pracy województwa wielkopolskiego,
- Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) z 2007 roku.

Z obserwacji wielkopolskiego rynku pracy na przestrzeni kilku ostatnich lat wynika, że w 2017 roku, podobnie jak w roku poprzednim, liczba pracowników zgłoszonych do zwolnienia jest wyższa niż faktycznie zwolnionych. Jest to wynikiem rezygnacji przez niektórych pracodawców, w części lub w całości, z pierwotnych zamierzeń przeprowadzenia redukcji zatrudnienia.

W raporcie dokonano statystycznej analizy wszystkich przypadków odnotowanych w 2017 roku oraz sklasyfikowano je m.in. ze względu na wielkość zgłoszeń i zwolnień, miesiąc w którym wystąpiły, zróżnicowanie terytorialne, sektor, branżę, profil działalności, przyczyny, a także działania podejmowane przez powiatowe urzędy pracy województwa wielkopolskiego w ramach łagodzenia negatywnych skutków zwolnień. Zgromadzone dane w zakresie problematyki zwolnień w województwie porównano z danymi uzyskanymi w 2016 roku oraz w niektórych przypadkach, również w latach wcześniejszych.

1. ZGŁOSZENIA ZWOLNIEŃ I ZWOLNIENIA WEDŁUG LICZBY ZWALNIANYCH PRACOWNIKÓW

Patrząc z perspektywy kilkunastu ostatnich lat, liczba zgłoszeń zamiaru dokonania zwolnień grupowych przez pracodawców, jak i liczba faktycznych zwolnień, ulegała wyraźnym wahaniom. Dla przykładu, w 2013 roku 94 pracodawców zgłosiło zamiar zwolnienia 2 748 osób, z czego zwolnionych zostało 2 327 osób. W 2014 roku, 57 pracodawców zgłosiło zamiar zwolnienia 1 517 osób, a zwolniono 893 osoby.

Jednakże od 2015 roku nastąpił wzrost liczby zwolnień kiedy to 54 pracodawców zgłosiło zamiar zwolnienia 1 680 osób, podczas gdy faktycznie zwolniono 919 osób. W 2016 roku zgłoszenia zamiaru zwolnienia 2 202 osób dokonało 69 pracodawców. Jednocześnie liczba osób rzeczywiście zwolnionych była niemalże dwa razy większa niż w 2015 roku i wynosiła 1 621 osób.

Tendencja w zakresie liczby faktycznie zwolnionych osób zmieniła się w 2017 roku, kiedy to zamiar dokonania zwolnień 3 118 osób zgłosiło 100 pracodawców, z czego ostatecznie 1 353 osoby zostały faktycznie zwolnione przez 94 pracodawców.

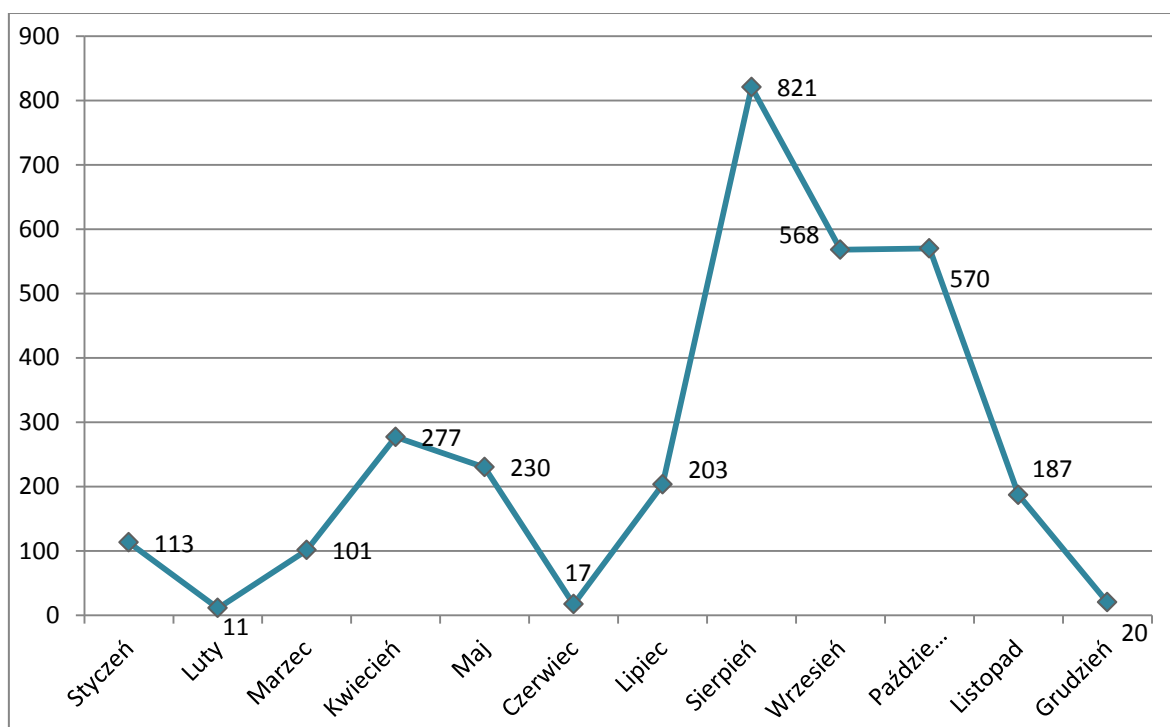
Tabela 1. Zgłoszenia zwolnień grupowych i zwolnienia grupowe w Wielkopolsce w 2017 roku.

2017 rok	zgłoszenia		zwolnienia		zaniechane zwolnienia*	
	zakłady	osoby	zakłady	osoby	zakłady	osoby
Styczeń	8	113	8	42	0	0
Luty	5	11	4	70	1	8
Marzec	8	101	4	10	2	90
Kwiecień	7	277	8	124	1	27
Maj	9	230	10	162	0	0
Czerwiec	4	17	7	88	2	26
Lipiec	10	203	8	40	1	61
Sierpień	9	821	9	223	5	556
Wrzesień	18	568	11	51	0	0
Październik	10	570	8	55	0	0
Listopad	9	187	7	144	0	0
Grudzień	3	20	10	344	2	155
Razem	100	3 118	94	1 353	14	923

*dotyczy również zwolnień zgłoszonych w 2016 r.

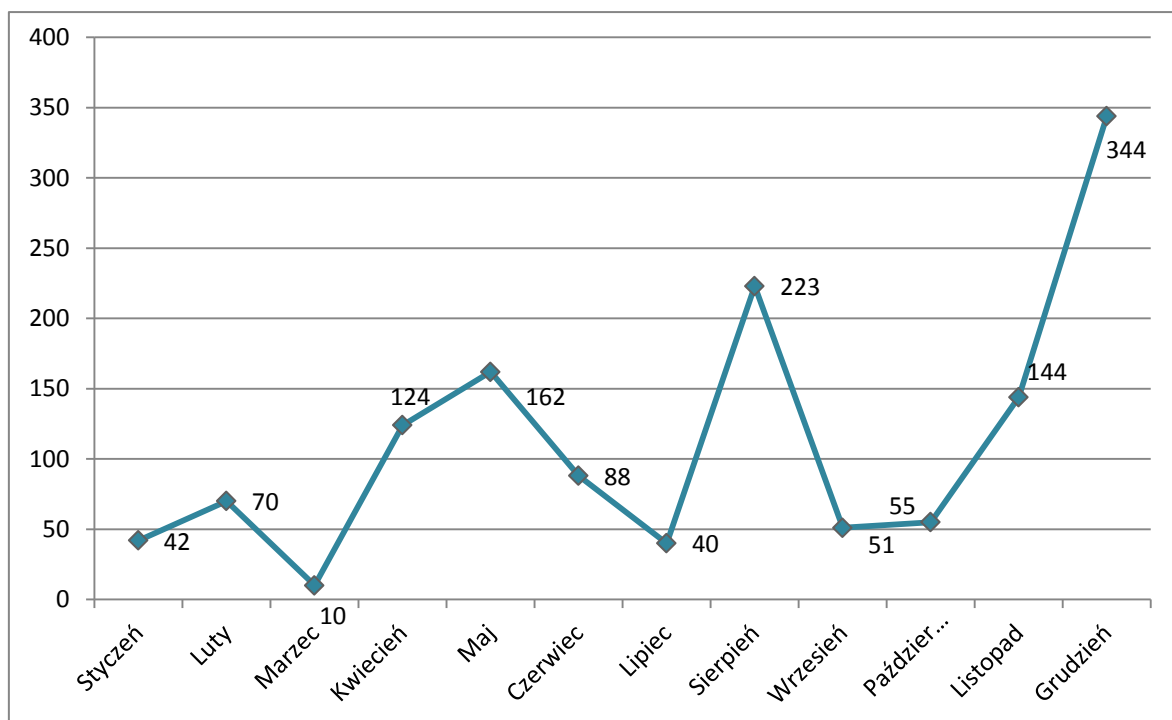
W pierwszej połowie 2017 roku liczba osób zgłoszonych do zwolnienia utrzymywała się na podobnym poziomie, z wyjątkiem lutego i czerwca, kiedy to liczba osób zgłoszonych do zwolnienia była nieduża – odpowiednio 11 i 17 osób. Znaczący wzrost nastąpił w sierpniu, kiedy to zgłoszono zamiar zwolnienia 821 osób. Kolejne dwa miesiące roku to stabilny, lecz wysoki poziom osób zgłoszonych do zwolnienia, w liczbie odpowiednio 568 i 570 osób. Spadek liczby osób zgłoszonych do zwolnienia nastąpił w dwóch ostatnich miesiącach roku osiągając odpowiednio 187 osób w listopadzie i 20 osób w grudniu 2017 roku.

Wykres 1. Liczba osób zgłoszonych do zwolnień grupowych w Wielkopolsce w poszczególnych miesiącach 2017 roku.

Dane dotyczące zwolnień grupowych w Wielkopolsce, dokonanych w poszczególnych miesiącach 2017 roku prezentuje wykres 2. Okresy największej liczby zwolnień grupowych przypadły na maj, sierpień i grudzień 2017 roku. W maju zwolniono 162 osoby, w sierpniu 223 osoby, a w grudniu aż 344 osoby. Najmniejszą liczbę zwolnień odnotowano w styczniu, marcu i lipcu, kiedy to zwolniono w sumie 92 osoby.

Wykres 2. Liczba osób zwolnionych w ramach zwolnień grupowych zrealizowanych w Wielkopolsce w poszczególnych miesiącach 2017 roku.

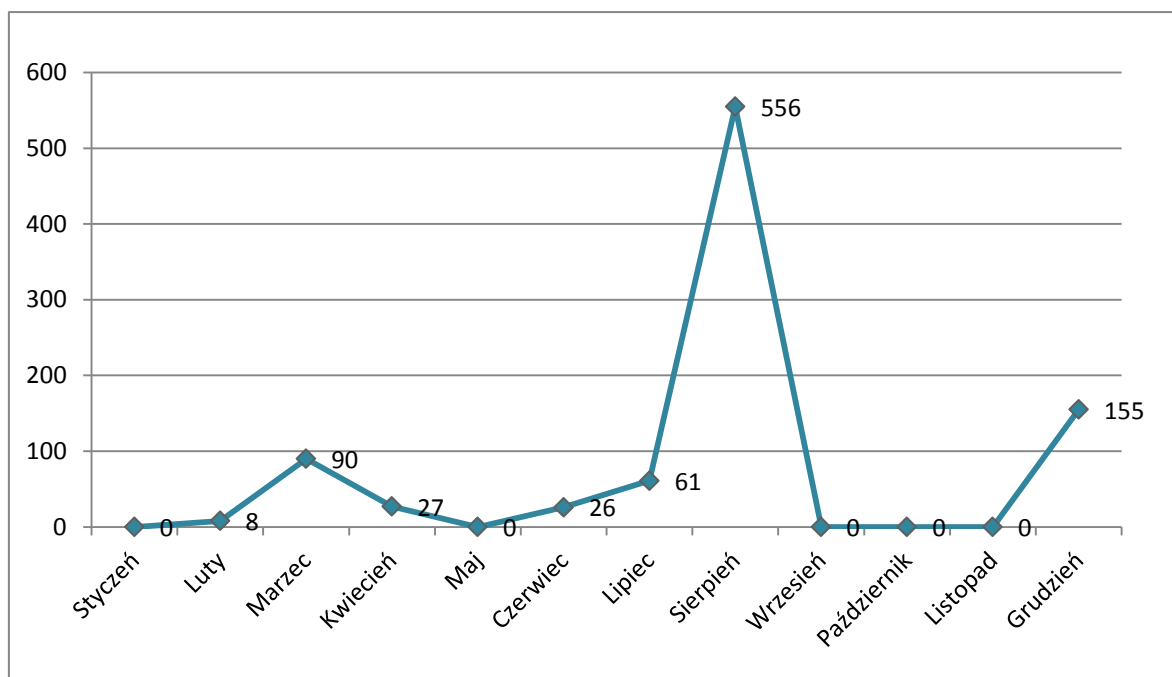

Zgodnie z danymi zaprezentowanymi na wykresie 3, w 2017 roku zaniechano zwolnień w stosunku do 923 osób spośród 3 118 objętych zamiarem dokonania zwolnień grupowych.

W styczniu 2017 zostały zwolnione wszystkie 42 osoby, z terenu kilku powiatów województwa wielkopolskiego, których zwolnienie zaplanowano już wcześniej. Najwięcej osób spośród ww. było zatrudnionych na terenie powiatu pilskiego i pleszewskiego w obszarze finansowej działalności usługowej oraz upraw rolnych połączonych z chowem i hodowlą zwierząt. Zwolnień nie zaniechano również w kilku innych miesiącach 2017 roku, tj. maju, wrześniu, październiku i listopadzie.

Największej liczby zwolnień zaniechano w sierpniu oraz grudniu 2017 roku. W sierpniu uniknęło zwolnień 556 osób, które były zatrudnione głównie na terenie powiatu poznańskiego. W grudniu 2017 najczęściej zaniechań zwolnień odnotowano na terenie powiatu tureckiego (155 osób). Zwolnień uniknęły m.in.: firmy zajmujące się sprzedażą hurtową (powiat poznański), wydobywaniem węgla brunatnego i wytwarzaniem energii elektrycznej (powiat turecki).

Wykres 3. Liczba osób w stosunku, do których zaniechano zwolnień grupowych w Wielkopolsce w poszczególnych miesiącach 2017 roku.

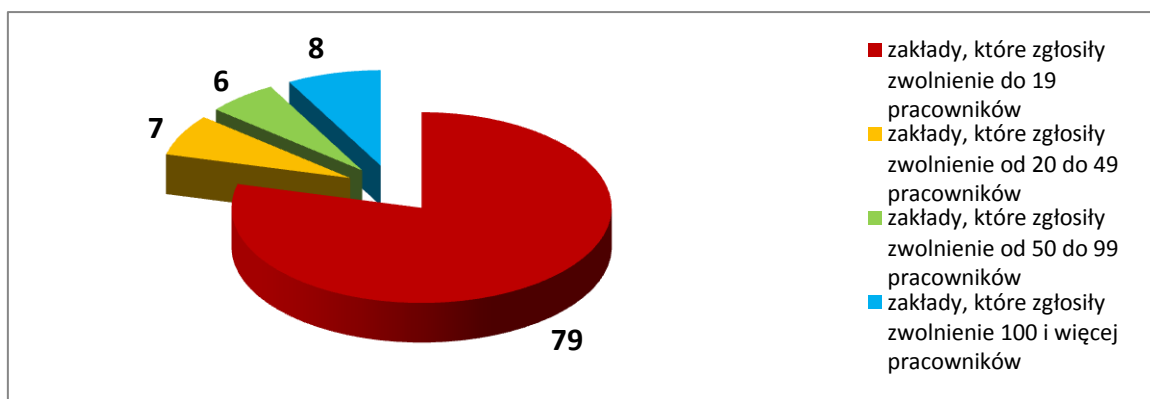

Biorąc pod uwagę wielkość zgłoszeń, tj. liczbę pracowników objętych zamiarem zwolnień, dane zostały ujęte w czterech przedziałach ze względu na ilość zwalnianych pracowników, co pokazuje wykres 4.

W analizowanym okresie, zamiar dokonania zwolnień grupowych zgłosiło 100 pracodawców, z czego w ośmiu przypadkach, zamiar zwolnienia 100 lub więcej osób zgłosili pracodawcy z powiatu grodzkiego, jarocińskiego, tureckiego i z powiatu poznańskiego. Dotyczyło to 2 182 osób z zakładów zajmujących się sprzedażą hurtową niewyspecjalizowaną; produkcją piwa; produkcją napojów bezalkoholowych; produkcją wód mineralnych i pozostałych wód butelkowanych; wytwarzaniem energii elektrycznej oraz wydobywaniem węgla brunatnego; sprzedażą hurtową pozostałej żywności, włączając ryby, skorupiaki i mięczaki; produkcją pozostałych mebli.

Wśród przyczyn zamiaru dokonania zwolnienia podano konieczność reorganizacji zakładu pracy, wdrożenie planu restrukturyzacji firmy, ograniczenie wydobywania węgla, czy zakończenie eksploatacji (w przypadku wytwarzania energii elektrycznej), brak dostatecznego popytu na produkty.

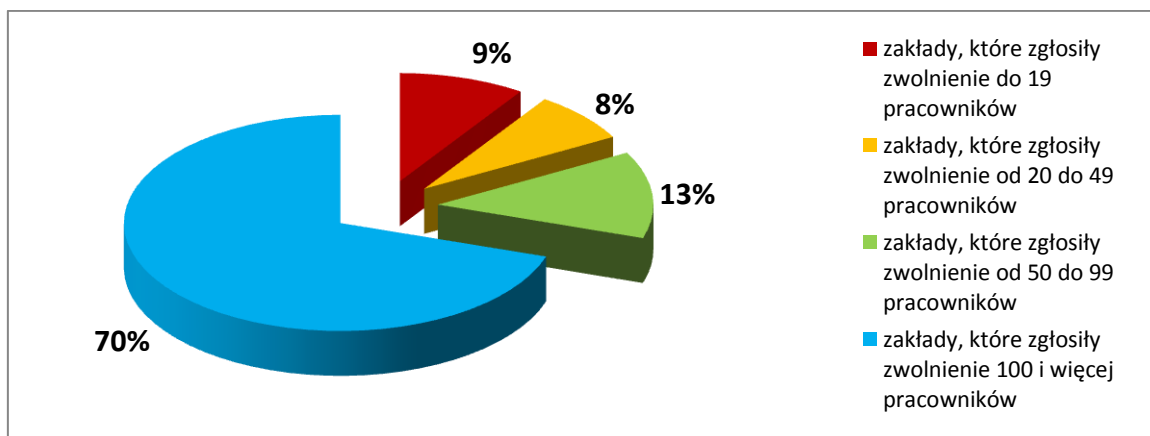
Wykres 4. Ilość zakładów pracy w Wielkopolsce według liczby pracowników objętych zamiarem zwolnień w 2017 roku.

Biorąc pod uwagę liczbę zakładów pracy, podobnie jak w latach ubiegłych, najwięcej zgłoszeń dotyczyło zwolnień w zakładach zamierzających zwolnić do 19 pracowników (79 zakładów). Warto zaznaczyć, iż w tym przedziale znajduje się aż 37 pracodawców, którzy zgłosili zamiar zwolnienia tylko 1 osoby.

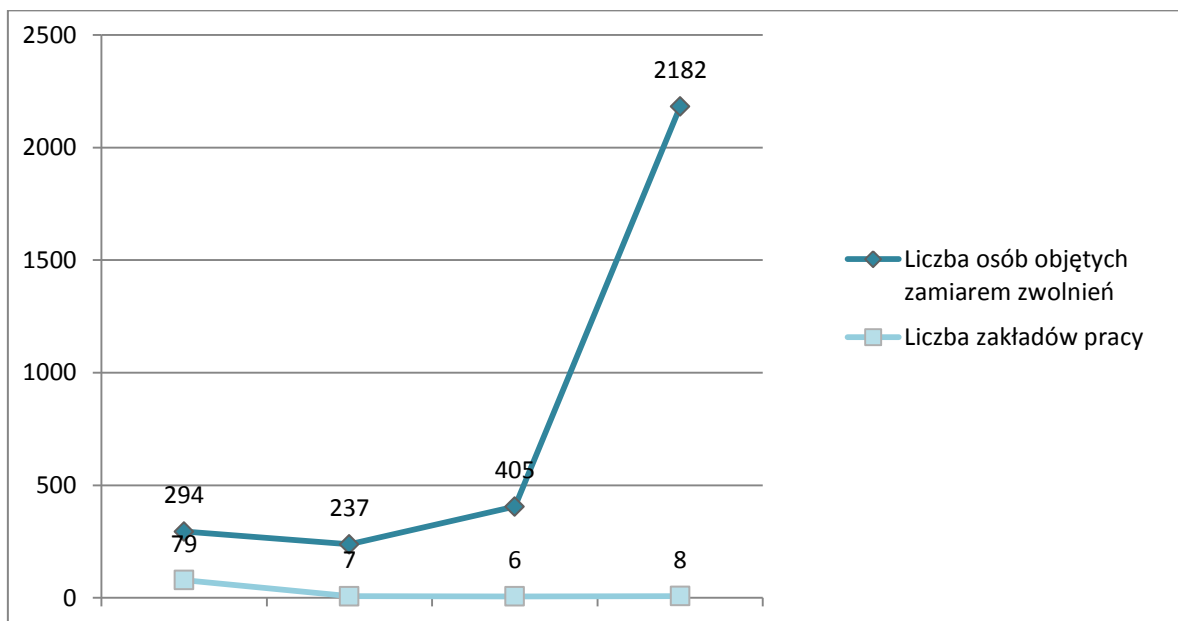
Analiza zamiaru dokonania zwolnień grupowych według poszczególnych przedziałów wskazuje, że liczba osób objętych zamiarem zwolnień grupowych jest największa w przedziale „100 i więcej pracowników” i stanowi 70% (2 182 osób) wszystkich osób objętych zamiarem zwolnienia (3 118 osób). Natomiast odsetek osób znajdujących się w przedziale do 19 pracowników stanowi 9% (294 osoby). W pozostałych dwóch kategoriach analizowane wartości prezentują się następująco: w przedziale od 20-49 pracowników odsetek pracowników objętych zamiarem zwolnień wyniósł 8% (237 osób), podobnie w przedziale od 50 do 99 pracowników 13% (405 osób), co pokazuje wykres 5.

Wykres 5. Odsetek pracowników objętych zamiarem zwolnień w Wielkopolsce według poszczególnych przedziałów w 2017 roku

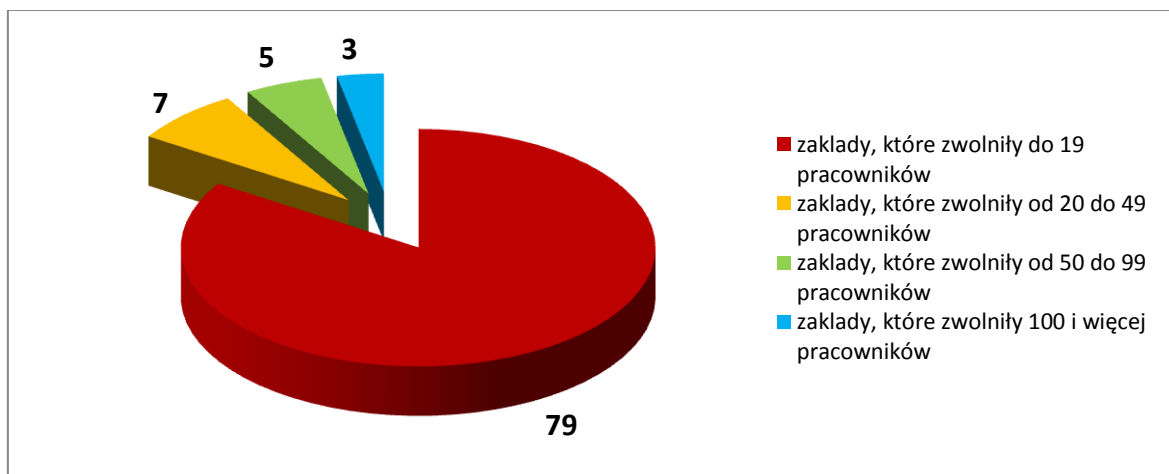
Dla lepszego zobrazowania przytoczonych informacji, zależność pomiędzy danymi zaprezentowanymi na dwóch wcześniejszych wykresach została pokazana na wykresie numer 6. Poniższy zapis graficzny ukazuje, jak dużą rolę w corocznych zestawieniach dotyczących zwolnień grupowych potrafi mieć kilka zakładów pracy zatrudniających dużą liczbę pracowników.

Wykres 6. Ilość zakładów pracy w Wielkopolsce oraz liczba pracowników objętych zamiarem zwolnień w 2017 roku.

W przypadku faktycznie dokonanych zwolnień grupowych, z uwzględnieniem opisanych powyżej przedziałów, w 2017 roku 3 zakłady pracy zwolniły 100 i więcej pracowników, podczas gdy 79 pracodawców zwolniło do 19 pracowników. Powyższe obrazuje wykres 7.

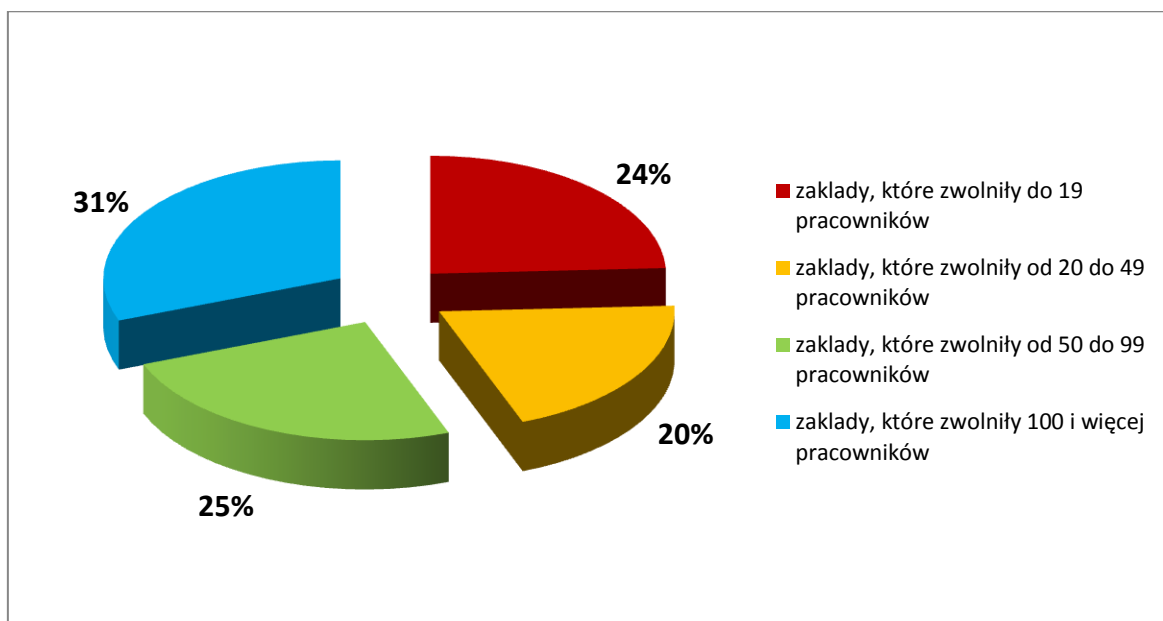
Wykres 7. Ilość zakładów pracy w Wielkopolsce według liczby zwolnionych pracowników w 2017 roku.

Analizując dane pod kątem liczby zwolnionych pracowników w ramach poszczególnych przedziałów, co jest widoczne na wykresie 8, największy odsetek osób zwolnionych w 2017 roku, który stanowił 31% (tj. 417 osób spośród 1 353 wszystkich zwolnionych osób) mieścił się w przedziale zakładów, które zwolniły 100 i więcej pracowników. Dane te prezentują się odmiennie w porównaniu z 2014 i 2015 rokiem. Największy odsetek zwolnionych osób w 2014 roku stanowił 40% (zakłady, które zwolniły 20-49 pracowników) oraz w 2015 roku 28% (zakłady, które zwolniły od 50 do 99 pracowników).

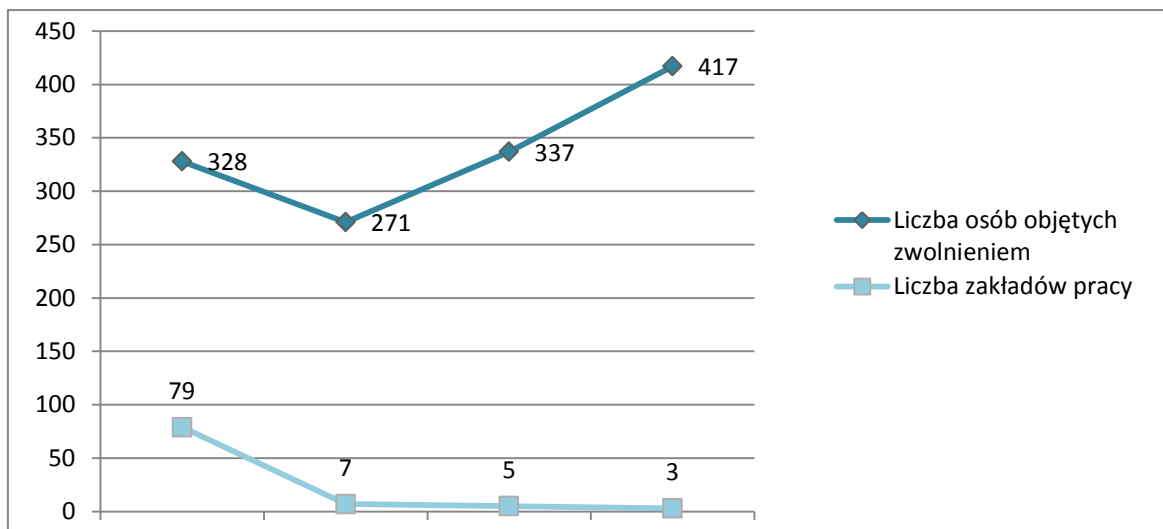
W 2017 roku najmniejszy odsetek (20%) stanowiły zakłady, które zwolniły od 20 do 49 pracowników. Należy zauważyć, że w roku 2017 odsetek pracowników zwolnionych w poszczególnych przedziałach jest do siebie bardzo zbliżony. Taka sama sytuacja miała miejsce w dwóch poprzednich latach.

Wykres 8. Odsetek pracowników zwolnionych w Wielkopolsce według poszczególnych przedziałów w 2017 roku.

Zależność wynikającą z dwóch poprzednich wykresów przedstawia wykres 9. Zaprezentowano w nim liczbę osób objętych zwolnieniem przy uwzględnieniu ilości zakładów, które tych zwolnień dokonały.

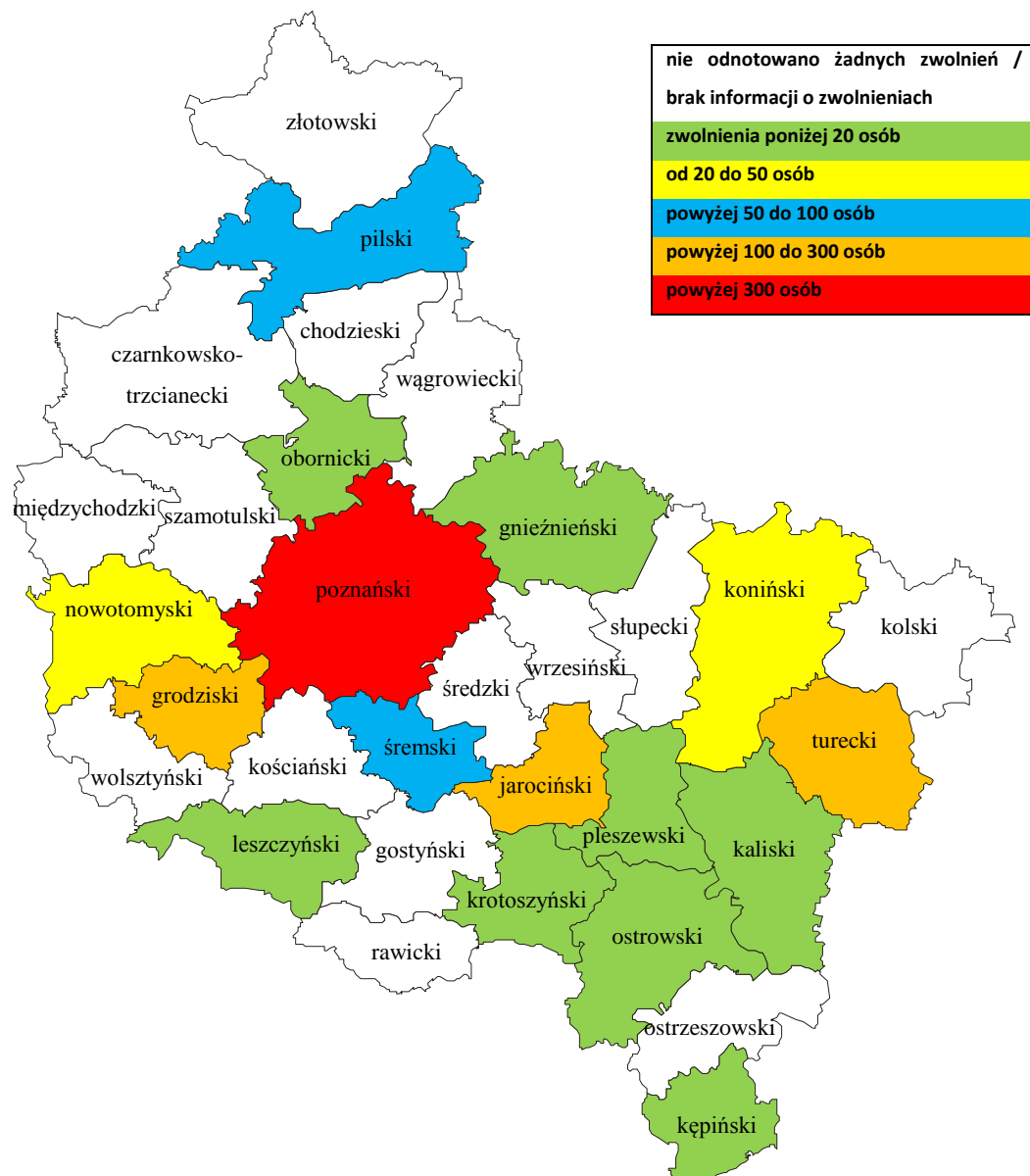
Wykres 9. Ilość zakładów pracy w Wielkopolsce oraz liczba pracowników objętych zwolnieniem przez te zakłady w 2017 roku.

2. ZRÓŻNICOWANIE TERYTORIALNE ZGŁOSZEŃ I ZWOLNIEŃ GRUPOWYCH

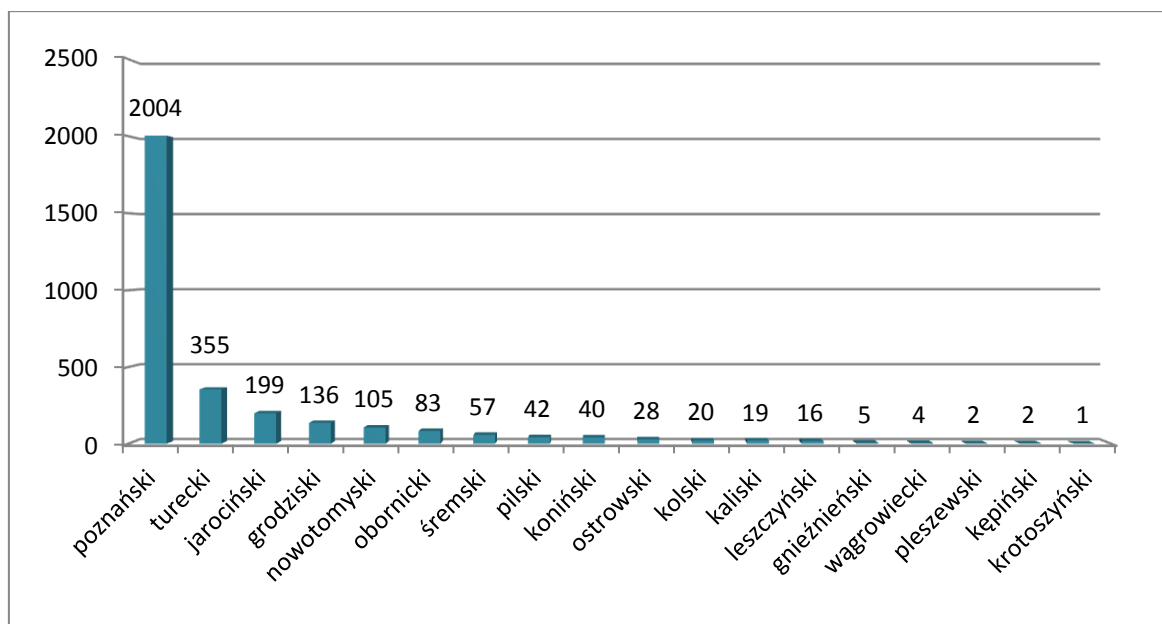
Dane statystyczne dotyczące zgłoszeń i zwolnień grupowych w ujęciu terytorialnym w 2017 roku przedstawione zostały według powiatów województwa wielkopolskiego, jednakże bez rozróżniania na powiaty ziemskie i miasta na prawach powiatu (tzw. grodzkie). Dotyczy to powiatów kaliskiego, konińskiego, leszczyńskiego oraz poznańskiego.

Wykres 10. Zwolnienia grupowe w Wielkopolsce w 2017 roku wg ogólnej liczby zwolnionych osób.

Spośród 31 powiatów województwa wielkopolskiego tylko na terenie 18 odnotowano zgłoszenia zwolnień grupowych. W przypadku 13 powiatów nie wystąpiły zgłoszenia zwolnień grupowych, a na terenie 15 powiatów nie dokonano zwolnień grupowych.

Wykres 11. Liczba zgłoszonych pracowników w ramach zwolnień grupowych według powiatów województwa wielkopolskiego w 2017 roku.

Najliczniejszą grupę pracowników objętych zamiarem zwolnień odnotowano w powiecie poznańskim, ogółem 2 004 osoby (co stanowi ponad 64% wszystkich zgłoszeń zwolnień grupowych). Liczba ta zwiększyła się w stosunku do ubiegłego roku, kiedy to w powiecie poznańskim odnotowano zamiar zwolnienia 1 308 osób (co stanowiło 59 % wszystkich zgłoszeń zwolnień grupowych) oraz w stosunku do 2015 roku, kiedy zamiarem zwolnienia w tym powiecie było objęte 1 197 osób (co stanowiło 71% wszystkich zgłoszeń zwolnień grupowych). W roku 2017 w powiecie tureckim planowano zwolnienie 355 osób, co jest drugim wynikiem biorąc pod uwagę podział według powiatów, jednakże stanowi to niespełna 12% wszystkich dokonanych zgłoszeń. Ponadto powiaty jarociński, grodziski i nowotomyski także charakteryzowały się wysoką liczbą zgłoszeń na tle innych powiatów województwa, odpowiednio 199, 136 i 105 zgłoszeń.

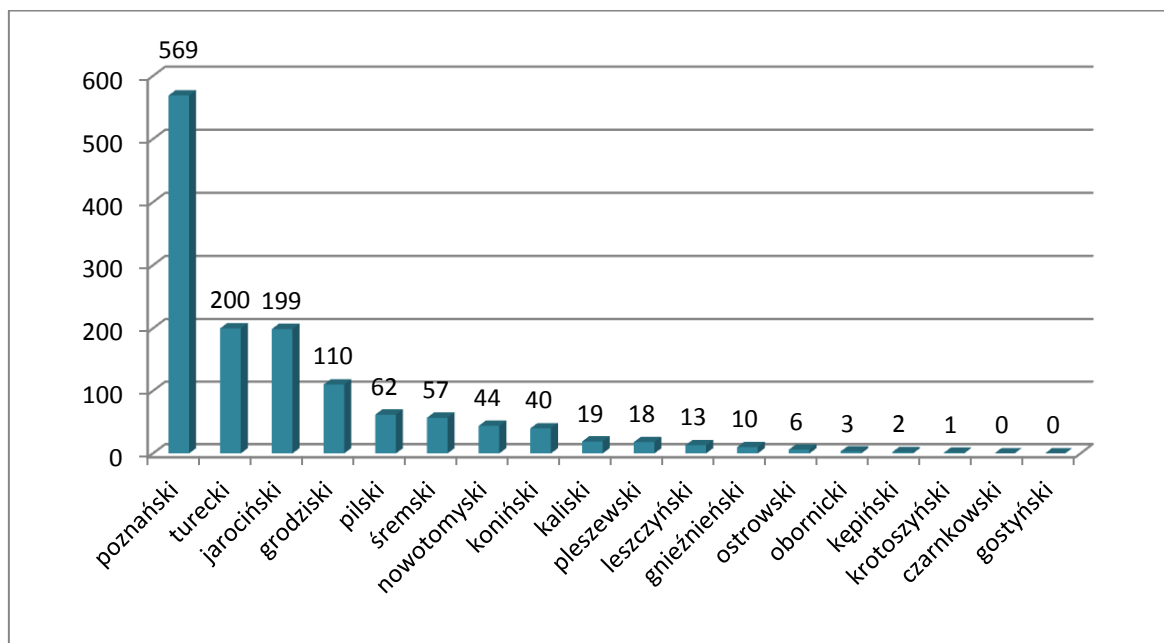
Na wykresie 12 uwzględniono liczbę osób faktycznie zwolnionych w 2017 roku. Najliczniejszą grupę pracowników zwolnionych w 2017 roku odnotowano w powiecie poznańskim – 569 osób (co stanowiło ponad 42% wszystkich zwolnień grupowych). Dla porównania, w 2016 roku największą liczbę zwolnień dokonano także w powiecie poznańskim, tj. 52% wszystkich zwolnień dokonanych w 2016 roku, lecz liczba zwolnionych osób wynosiła 844, czyli prawie kilkaset osób więcej niż rok później.

W 2015 roku największą liczbę zwolnień dokonano również w powiecie poznańskim i było to tak jak w 2016 roku, także 52% wszystkich zwolnień dokonanych w 2015 roku, lecz liczba zwolnionych osób wynosiła 481, czyli porównywalnie z badanym okresem 2017 roku.

Kolejne powiaty pod względem liczby osób podlegających zwolnieniom grupowym stanowią: powiat turecki – 200 osób, powiat jarociński – 199 osób i powiat grodziski – 110 osób. Jednocześnie należy wspomnieć, że w powiecie poznańskim planowano dokonać zwolnienia 2 004 osób, podczas gdy faktycznie zwolniono 569 osób, czyli prawie czterokrotnie mniej.

Na uwagę zasługują dane dotyczące powiatu tureckiego, w którym planowano zwolnienie 355 osób, a zwolniono 200. Było to wynikiem rezygnacji z przeprowadzenia procesu zwolnień przez jednostkę z sektora prywatnego zajmującą się wydobywaniem węgla brunatnego i jednostkę zajmującą się wytwarzaniem energii elektrycznej. W pozostałych powiatach liczba zwolnień planowanych, w stosunku do faktycznie przeprowadzonych, jest podobna.

Wykres 12. Liczba zwolnionych pracowników według powiatów województwa wielkopolskiego w 2017 roku.

Zaprezentowane dane, w szczególności z powiatu poznańskiego, mają swoje odzwierciedlenie w strukturze gospodarczej regionu, ponieważ w Poznaniu znajduje się znaczna liczba przedsiębiorstw całej Wielkopolski. Również stopa bezrobocia w powiecie poznańskim należy do najniższych w regionie (1,5% - dane za grudzień 2017 roku). Zatem największa w skali województwa wielkopolskiego liczba zgłoszeń, czy dokonanych

zwolnień, jest odzwierciedleniem wielkości gospodarczej powiatu poznańskiego.

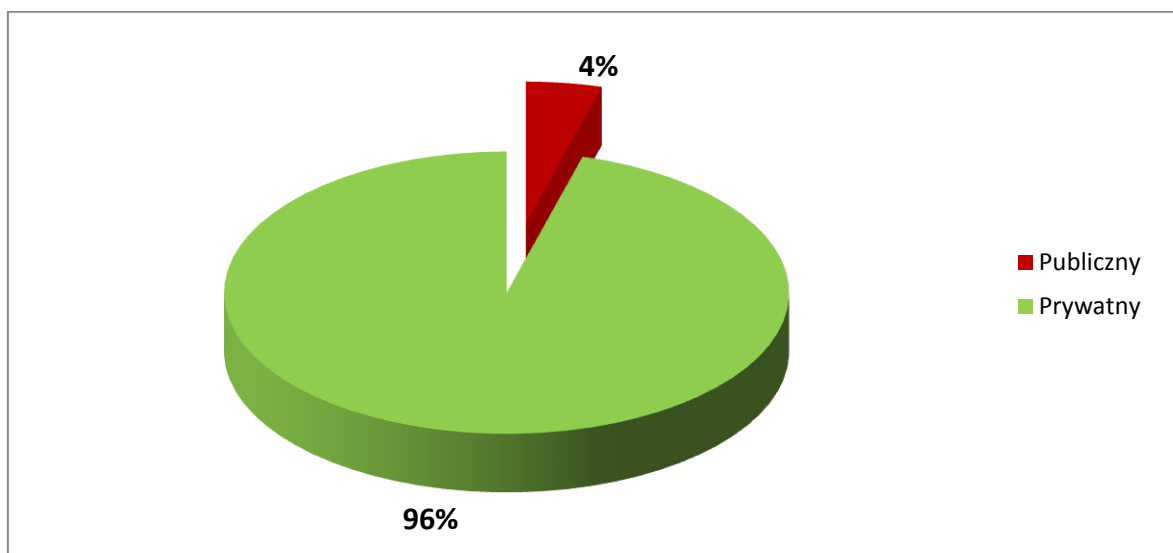
Jak wspomniano we wcześniejszej części opracowania, nie wszystkie zgłoszenia odnotowane w 2017 roku zostały w całości zrealizowane, gdyż część pracodawców wycofała się ze swoich pierwotnych zamierzeń, natomiast część zgłoszeń, z uwagi na okres wypowiedzenia, została bądź zostanie zrealizowana w następnym roku.

3. ZGŁOSZENIA ZWOLNIEŃ GRUPOWYCH I ZWOLNIENIA ZE WZGLĘDU NA SEKTOR GOSPODARKI

O przynależności danej jednostki organizacyjnej do sektora publicznego decyduje wysokość udziałów Skarbu Państwa lub samorządu (przekraczająca 50%). Analogicznie, do sektora prywatnego należą podmioty, które nie są finansowane ani kapitałem państwowym ani samorządowym, a także te, w których udział państwa lub samorządu jest mniejszy niż 50%.

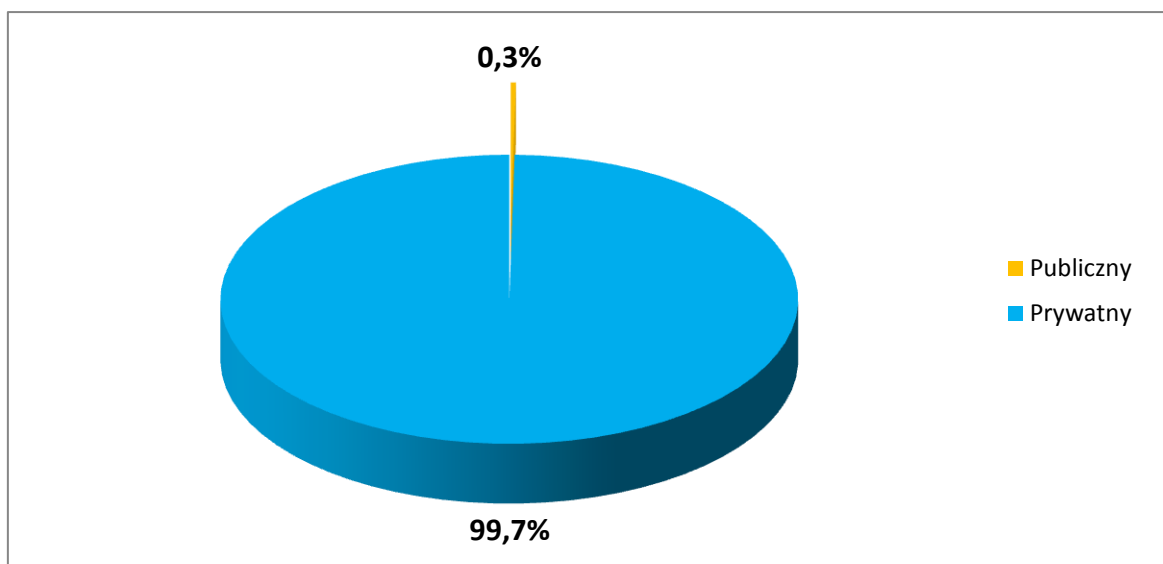
Z analizy przeprowadzonej za 2017 rok wynika, że zdecydowana większość osób zgłoszonych do zwolnienia to pracownicy zatrudnieni w zakładach sektora prywatnego, tj. 2 983 osób spośród 3 118 wszystkich zgłoszonych. Natomiast w zakładach należących do sektora publicznego zamiarem zwolnień objętych zostało 135 zatrudnionych osób.

Wykres 13. Odsetek pracowników zgłoszonych do zwolnienia w Wielkopolsce w 2017 roku, według sektora gospodarki.

W przypadku faktycznie dokonanych zwolnień grupowych sytuacja prezentowała się bardzo podobnie – zdecydowana większość zwolnień grupowych miała miejsce w sektorze prywatnym. Spośród wszystkich pracowników zwolnionych w 2017 roku, aż 99,70% zatrudnionych było w tym sektorze. Pozostałe 0,30% było zatrudnionych w sektorze publicznym.

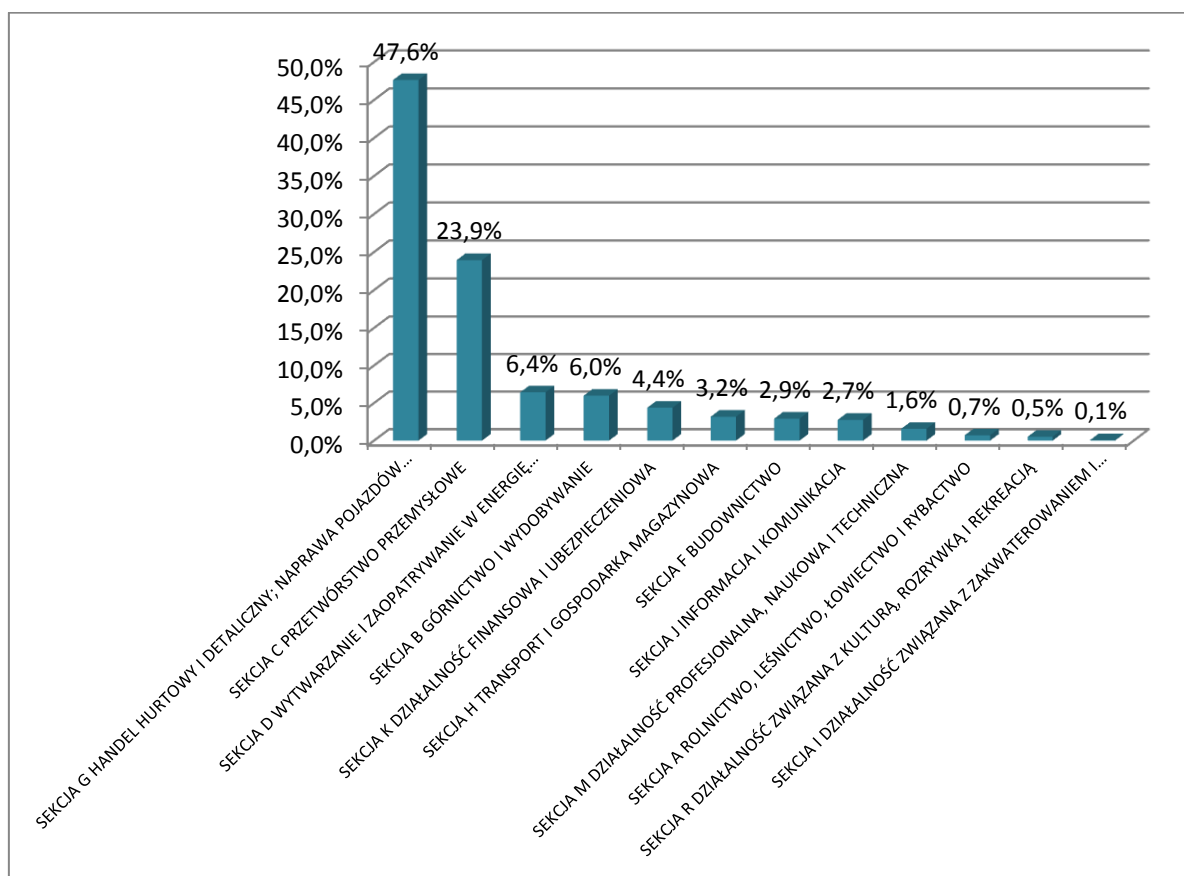
Wykres 14. Odsetek pracowników zwolnionych w Wielkopolsce w 2017 roku, według sektora gospodarki.

4. ZGŁOSZENIA ZWOLNIEŃ GRUPOWYCH I ZWOLNIENIA ZE WZGLĘDU NA CHARAKTER DZIAŁALNOŚCI PRACODAWCY

Zarówno pracodawcy zgłaszający zamiar zwolnienia, jak i pracodawcy, którzy dokonali zwolnień w 2017 roku, reprezentowali różne profile działalności. W celu usystematyzowania zgromadzonych danych, wszystkie zgłoszenia i zwolnienia w ramach zwolnień grupowych przyporządkowano do odpowiednich sekcji i grup Polskiej Klasyfikacji Działalności z 2007 roku. Zebrane wyniki zostały przedstawione poniżej.

Wykres 15. Procentowy udział pracowników objętych zamiarem zwolnień grupowych w 2017 roku na terenie Wielkopolski wg rodzaju działalności pracodawcy (PKD 2007).

Z 3 118 osób, które zostały objęte zamiarem zwolnień, największą grupę stanowili pracownicy pracujący w handlu hurtowym i detalicznym, naprawie pojazdów samochodowych włączając motocykle (sekcja G). W ramach tej sekcji do zwolnienia przewidziano 1 485 osób, co stanowiło 47,6% wszystkich osób zgłoszonych do zwolnienia w 2017 roku. Kolejna sekcja z największą liczbą zgłoszeń to sekcja C, czyli przetwórstwo przemysłowe, w której przewidziano do zwolnienia 746 osób, czyli 23,9%.

Na niższym poziomie, według planowanej do zwolnienia liczby osób, znajdują się dwie kolejne sekcje, tj.:

- sekcja D - wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną,

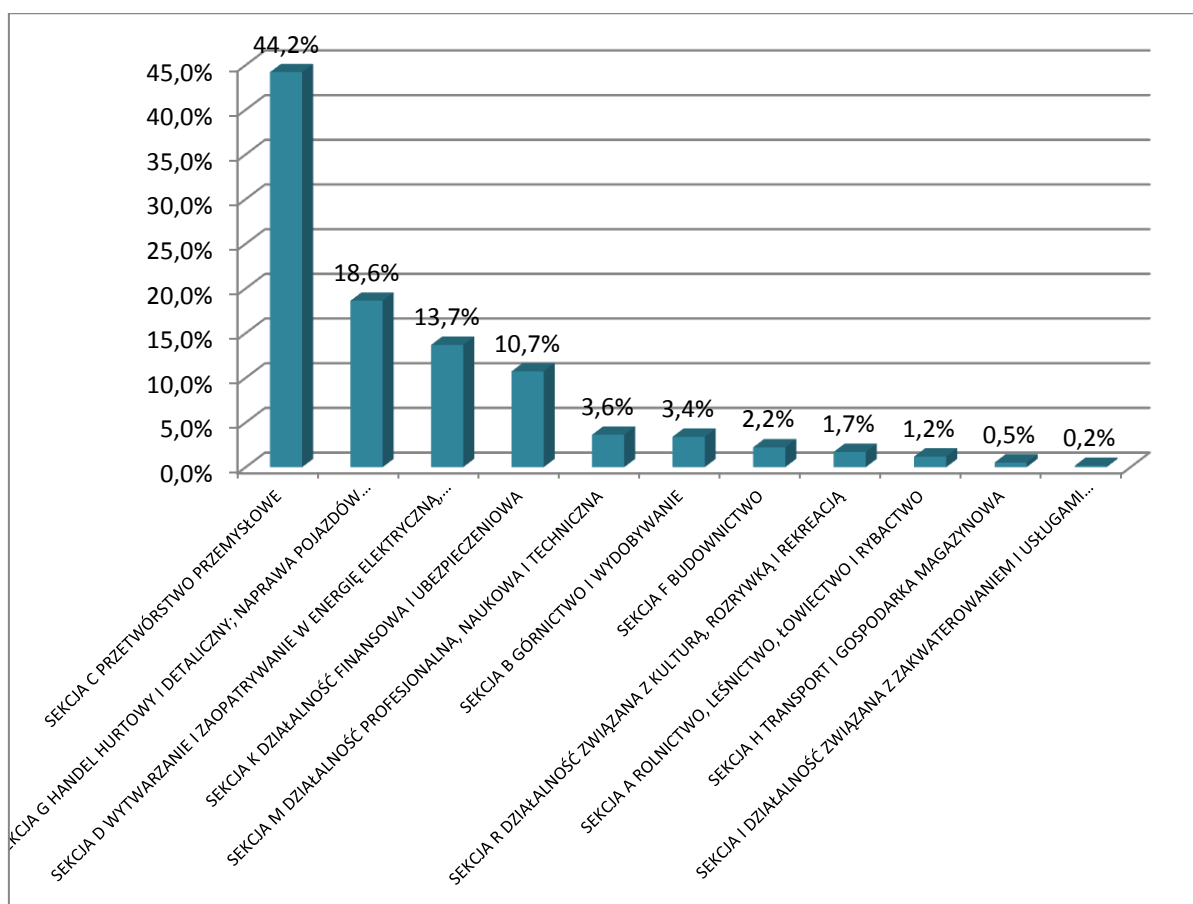
gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych – 200 osób (6,4%),

- sekcja B – górnictwo i wydobywanie – 186 osób (6,0%).

Pozostałe osiem sekcji działalności nie jest tak licznie reprezentowanych i stanowi w sumie 16,1% (łącznie 501 osób).

Spośród wszystkich 1 353 osób zwolnionych w Wielkopolsce w 2017 roku, najbardziej liczną grupę stanowili pracownicy zwolnieni z zakładów pracy działających w sektorze przetwórstwa przemysłowego (sekcja C). Pracę w ramach tej sekcji utraciło łącznie 598 osób, co stanowi aż 44,2% całej badanej populacji. Drugą, liczną sekcją w tym zakresie jest sekcja G - handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle. Zwolniono 252 osoby pracujące w tym sektorze gospodarki, co stanowi 18,6% całej zwolnionej populacji. Na podobnym poziomie kształtuje się liczba zwolnień pracowników zatrudnionych w sekcji D – wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych, stanowiąc 13,7%, tj. 185 osób. Procentowy rozdział liczby zwolnionych osób według rodzaju działalności prezentuje wykres 16.

Wykres 16. Procentowy udział pracowników, którzy utracili pracę w wyniku zwolnień grupowych w 2017 roku na terenie Wielkopolski wg rodzaju działalności pracodawcy (PKD 2007).

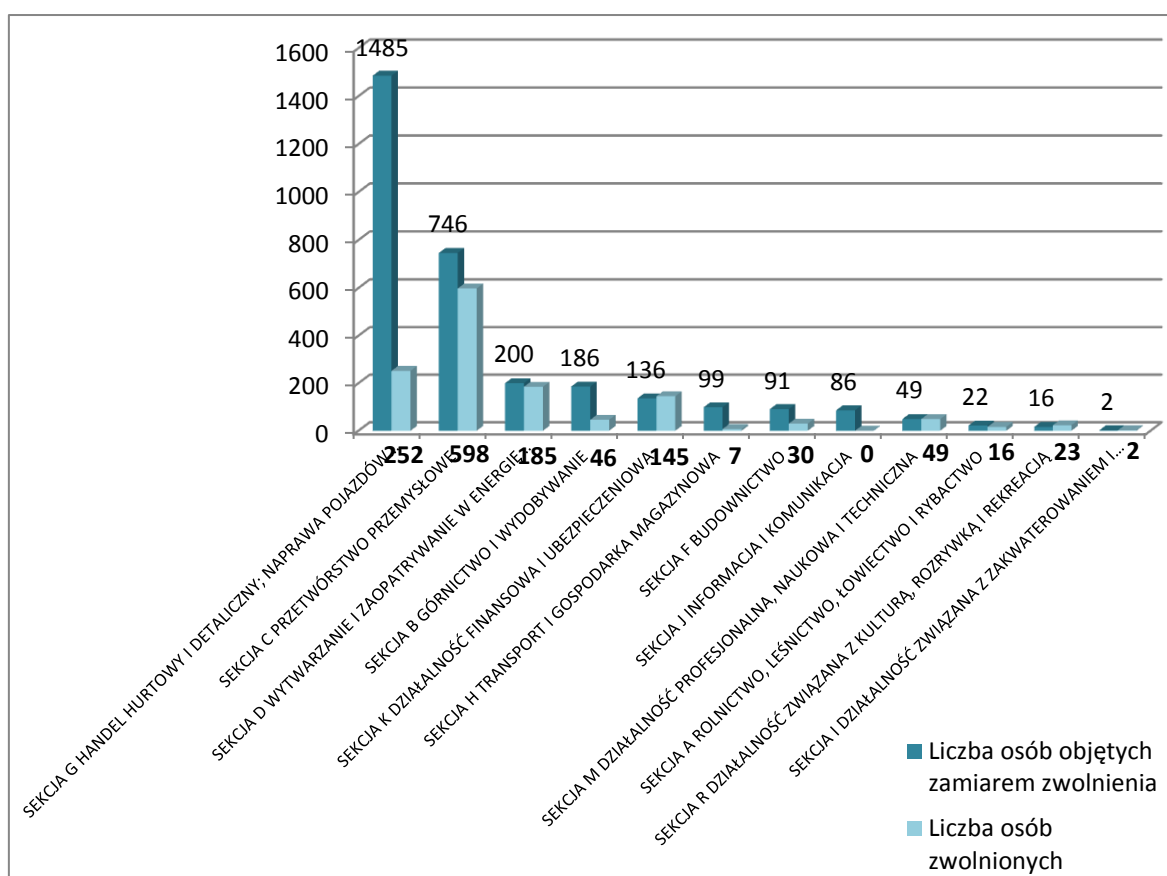

Kolejną licznie reprezentowaną grupą, wynoszącą 145 osób (10,7%) to pracownicy zatrudnieni w sekcji K – „działalność finansowa i ubezpieczeniowa”, a następnie w „działalność profesjonalna, naukowa i techniczna” (sekcja M), tj. 49 osób (3,6%) oraz „górnictwo i wydobywanie” (sekcja B), tj. 46 osób (3,4%).

Najmniej zwolnień odnotowano kolejno w:

- sekcji H - transport i gospodarka magazynowa – 7 osób (0,5 %),
- sekcji I - działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi – 2 osoby (0,2 %).

Wykres 17. Liczba pracowników objętych zamiarem zwolnień grupowych w zestawieniu z liczbą pracowników, którzy utracili pracę w wyniku zwolnień grupowych w 2017 roku na terenie Wielkopolski wg rodzaju działalności pracodawcy (PKD 2007).

Jak wynika z wykresu 17, duża część pracowników, w stosunku do których planowano zwolnienia, w rzeczywistości ich uniknęła. Było to możliwe dzięki zaniechaniu zwolnień, na jakie zdecydowało się wielu pracodawców, szczególnie z sektora handlu hurtowego i detalicznego, naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle. Jednakże w sekcji działalności finansowej i ubezpieczeniowej, liczba zwolnionych pracowników nieznacznie przewyższyła wcześniejsze prognozy co do zamiaru zwolnień w tej sekcji.

Należy podkreślić, że z uwagi na terminy wypowiedzeń w ramach zwolnień

grupowych, dane dotyczące analizowanego okresu zawierają m.in. zwolnienia, które zostały zgłoszone jeszcze w 2016 r., z tego względu część zgłoszeń odnotowanych z końcem 2016 r. została zrealizowana na początku 2017 roku.

Aby dokładniej zaprezentować liczbę zwolnionych osób w ramach poszczególnych sekcji, poniżej dokonano szczegółowego podziału liczby zwolnionych osób, z uwzględnieniem podziału według trzeciego poziomu PKD, tj. grup.

Tabela 2. Liczba osób zwolnionych w ramach zwolnień grupowych w Wielkopolsce w 2017 roku wg rodzaju działalności pracodawcy (PKD 2007).

SEKCJA	GRUPA	NAZWA GRUPOWANIA	LICZBA OSÓB
A ROLNICTWO, LEŚNICTWO, ŁOWIECTWO I RYBACTWO	01.50	Uprawy rolne połączone z chowem i hodowlą zwierząt (działalność mieszana)	16
B GÓRNICTWO I WYDOBYWANIE	05.20	Wydobywanie węgla brunatnego (lignitu)	10
	09.10	Działalność usługowa wspomagająca eksploatację złóż ropy naftowej i gazu ziemnego	36
C PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE	10.51	Przetwórstwo mleka i wyrób serów	43
	10.71	Produkcja pieczywa; produkcja świeżych wyrobów ciastkarskich i ciastek	77
	11.05	Produkcja piwa	55
	11.07	Produkcja napojów bezalkoholowych; produkcja wód mineralnych i pozostałych wód butelkowanych	110
	18.12	Pozostałe drukowanie	28
	22.22	Produkcja opakowań z tworzyw sztucznych	2
	22.29	Produkcja pozostałych wyrobów z tworzyw sztucznych	0
	23.63	Produkcja masy betonowej prefabrykowanej	56
	25.11	Produkcja konstrukcji metalowych i ich części	28
	31.09	Produkcja pozostałych mebli	199
D WYTWARZANIE I ZAOPATRYWANIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ, GAZ, PARĘ WODNĄ, GORĄCĄ WODĘ I POWIETRZE DO UKŁADÓW	35.11	Wytwarzanie energii elektrycznej	185
F BUDOWNICTWO	42.11	Roboty związane z budową dróg i autostrad	30
G	46.38	Sprzedaż hurtowa pozostałej żywności, włączając ryby, skorupiaki i mięczaki	45

HANDEL HURTOWY I DETALICZNY; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, WŁĄCZAJĄC MOTOCYKLE	46.90	Sprzedaż hurtowa niewyspecjalizowana	102
	47.11	Sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach z przewagą żywności, napojów i wyrobów tytoniowych	59
	47.29	Sprzedaż detaliczna pozostałej żywności prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach	27
	47.71	Sprzedaż detaliczna odzieży prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach	19
H TRANSPORT I GOSPODARKA MAGAZYNOWA	49.41	Transport drogowy towarów	5
	52.29. C	Działalność pozostałych agencji transportowych	2
I DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ZAKWATEROWANIEM I USŁUGAMI GASTRONOMICZNYMI	56.10	Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne	2
K DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA I UBEZPIECZENIOWA	64.19	pozostałe pośrednictwo pieniężne	96
	64.92	pozostałe formy udzielania kredytów	1
	64.99	Pozostała finansowa działalność usługowa, gdzie indziej niesklasyfikowana, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych	24
	66.19	Pozostała działalność wspomagająca usługi finansowe, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych	24
M DZIAŁALNOŚĆ PROFESJONALNA, NAUKOWA I TECHNICZNA	70.22	Pozostałe doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania	49
R DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z KULTURĄ, ROZRYWKĄ I REKREACJĄ	90.04	Działalność obiektów kulturalnych	10
	93.11	Działalność obiektów sportowych	13

5. PRZYCZYNY ZAMIARU DOKONANIA ZWOLNIEŃ GRUPOWYCH

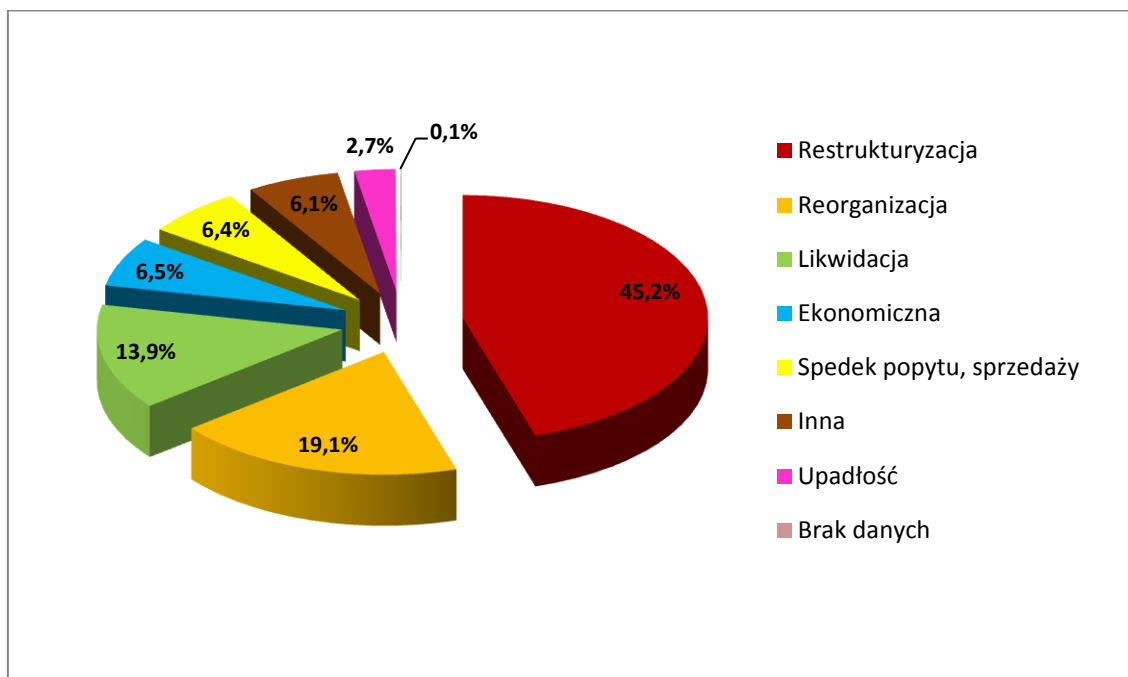
W 2017 roku 100 pracodawców zgłosiło zamiar dokonania zwolnień grupowych. Pracodawcy wskazywali, że przyczynami dokonania zwolnień grupowych były najczęściej przesłanki związane z restrukturyzacją (1 410 osób spośród 3 118 osób zgłoszonych do zwolnienia). Świadczy to o zmianach wprowadzanych w badanych jednostkach, które miały poważny wpływ na ich strukturę. Kolejną najczęściej przytaczaną przesłanką w 2017 roku była reorganizacja, która stała się przyczyną zwolnienia 596 osób. W tym miejscu należy przypomnieć, że w 2016 roku 69 pracodawców zgłosiło zamiar dokonania zwolnień grupowych, a najczęstszą przyczyną dokonania zwolnień grupowych, podobnie jak w 2015 roku, były przesłanki związane z reorganizacją (1 209 osób spośród 2 202 osób zgłoszonych do zwolnienia). Trzecią wymienianą przyczyną zwolnień w 2017 roku była likwidacja, przez którą pracę straciło 434 osoby. Pozostałe przesłanki to: przyczyny ekonomiczne (203 osoby), spadek popytu / sprzedaży (199 osób), przyczyny niewymienione z nazwy, określone na potrzeby niniejszego opracowania jako – inne (190 osób) oraz upadłość (84 osoby).

Najczęstszą przyczyną dokonywania zgłoszenia zwolnień grupowych w 2017 roku czyli restrukturyzacja wynika z wielu czynników, m.in. ze zmian dotyczących formy własności i formy prawnej oraz struktury organizacyjnej, przekształcenia prawno-ekonomicznego, czy też zmian dotyczących struktury przedmiotu działalności, tj. zmiany w obszarze technicznym, technologicznym lub asortymentowym, itp.

Drugą wymienianą przyczyną dokonywania zgłoszeń zwolnień grupowych była reorganizacja, którą powodują czynniki podobne do tych, które wymuszają konieczność przeprowadzenia restrukturyzacji, jednakże na mniejszą skalę. Z kolei likwidacja firmy czy stanowisk pracy mogła być spowodowana szeregiem czynników pojawiających się w otoczeniu przedsiębiorstwa. Podyktowana mogła być takimi przesłankami jak np. wzrost konkurencji rynkowej, bankructwo partnera handlowego, zmiana przepisów prawa, itp.

Zatem można stwierdzić, że przyczyn dokonania zgłoszenia zwolnień grupowych przez pracodawców jest co najmniej kilka i są one mocno zróżnicowane, co obrazuje wykres 18.

Wykres 18. Procentowy udział pracowników, którzy zostali objęci zgłoszeniami zwolnień grupowych w 2017 roku na terenie Wielkopolski wg przyczyn.

6. ZWOLNIENIA MONITOROWANE – DZIAŁANIA POWIATOWYCH URZĘDÓW PRACY

Jak wynika z art. 70 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, o zwolnieniu monitorowanym można mówić w przypadku, gdy pracodawca zamierza zwolnić co najmniej 50 pracowników w okresie 3 miesięcy. W takim przypadku jest on zobowiązany uzgodnić z powiatowym urzędem pracy właściwym dla siedziby tego pracodawcy lub właściwym ze względu na miejsce wykonywania pracy, zakres i formy pomocy dla zwalnianych pracowników, w tym pracowników niepełnosprawnych. Pomoc ta dotyczy w szczególności pośrednictwa pracy, poradnictwa zawodowego i szkoleń.

W przypadku zwolnienia monitorowanego pracodawca jest obowiązany podjąć działania polegające na zapewnieniu pracownikom przewidzianym do zwolnienia lub będącym w trakcie wypowiedzenia lub w okresie 6 miesięcy po rozwiązaniu stosunku pracy lub stosunku służbowego, usług rynku pracy realizowanych w formie programu. Program taki może być realizowany między innymi przez powiatowe urzędy pracy, a finansowany przez pracodawcę; pracodawcę i odpowiednie jednostki administracji publicznej lub na podstawie porozumienia organizacji i osób prawnych z udziałem pracodawcy.

Zwolnienia monitorowane określane są również mianem „outplacement’u”, czyli programu aktywizacji zawodowej osób, które utraciły pracę z przyczyn dotyczących zakładu pracy. Aktywizacja zawodowa prowadzona w taki sposób może być kierowana przy wykorzystaniu różnych form i obejmować, np. doradztwo psychologiczne/zawodowe, lub doradztwo w zakresie rozpoczęcia własnej działalności gospodarczej. Oznacza określenie optymalnej ścieżki rozwoju zawodowego i/lub osobistego służącego znalezieniu nowego miejsca pracy w możliwie najkrótszym czasie. Wdrażane programy outplacementowe mogą różnić się od siebie w zależności od sytuacji na rynku pracy, jak i potrzeb oraz kwalifikacji docelowej grupy pracowników, w której ten sposób aktywizacji zawodowej jest prowadzony. Oprócz pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego, pomoc dla zwalnianych pracowników obejmuje także organizację szkoleń przyczyniających się do zwiększenia ich atrakcyjności na rynku pracy.

Spośród 100 pracodawców z terenu Wielkopolski, zgłaszających zwolnienia grupowe w 2017 roku, w 14 przypadkach były to zwolnienia monitorowane, które dotyczyły ogółem 2 587 osób, tj. 83% pracowników objętych zamiarem zwolnień (3 118 osób).

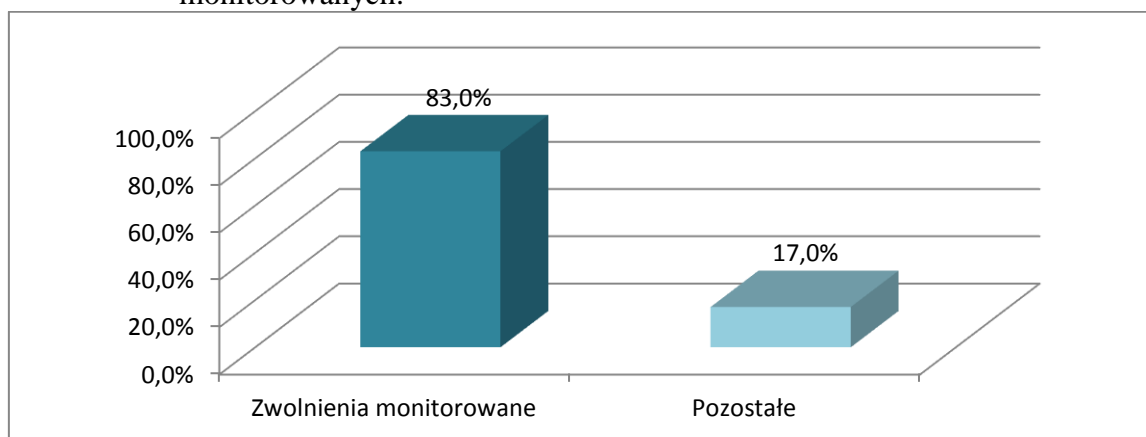
Dla porównania, zwolnienia grupowe w 2016 roku, w 12 przypadkach były zwolnieniami monitorowanymi i dotyczyły ogółem 1 655 osób, tj. 75,2% pracowników objętych zamiarem zwolnień (2 202 osoby). Podobną liczbę zwolnień monitorowanych

odnotowano w 2015 roku, kiedy to spośród 54 pracodawców zgłaszających zwolnienia grupowe, w 13 przypadkach były to zwolnienia monitorowane i dotyczyły 1 262 osób, tj. 75,1% pracowników objętych zamiarem zwolnień w 2015 roku (1 680 osób).

Z danych za 2017 rok, udostępnionych przez powiatowe urzędy pracy województwa wielkopolskiego wynika, że w przypadkach ww. zwolnień monitorowanych podjęto różnego typu działania mające na celu złagodzenie skutków tych zwolnień. Poniżej wskazano, jakie działania w zakresie zwolnień monitorowanych podjęto na terenie ośmiu powiatów, tj. grodzkiego, jarocińskiego, konińskiego, obornickiego, pilskiego, pleszewskiego, poznańskiego i tureckiego:

- poinformowano pracodawców o możliwości skorzystania z form aktywizacji zawodowej i pośrednictwa pracy przez osoby objęte zwolnieniem grupowym,
- zaproponowano spotkania z osobami objętymi zwolnieniem grupowym,
- zaproponowano uruchomienie dodatkowego punktu rejestracyjnego dla usprawnienia procedury rejestracji w urzędzie pracy,
- uzgodniono z pracodawcami daty spotkań z osobami przewidzianymi do zwolnienia, w celu omówienia form pomocy, rozeznania potrzeb zwalnianych pracowników oraz procedury rejestracji,
- przedstawiono propozycję współpracy z zakładami pracy, proponując zwalnianym osobom pomoc w złagodzeniu skutków zwolnień, zawierano porozumienia dotyczące aktywizacji zawodowej zwalnianych pracowników, poradnictwa zawodowego (konsultacji indywidualnych), pośrednictwa pracy, szkoleń czy możliwości przekwalifikowania się oraz informacji na temat ewidencji i świadczeń z powiatowego urzędu pracy.

Wykres 19. Procentowy udział pracowników, którzy zostali objęci zgłoszeniami zwolnień grupowych w 2017 roku na terenie Wielkopolski z uwzględnieniem zwolnień monitorowanych.

PODSUMOWANIE

Z przeprowadzonej analizy zgłoszeń i zwolnień grupowych, które wystąpiły w 2017 roku na terenie województwa wielkopolskiego, wynika, że:

- W 2017 roku w odniesieniu do roku poprzedniego wzrosła liczba pracodawców zgłaszających zwolnienia grupowe pracowników (z 69 do 100) oraz liczba pracowników objętych zamiarem zwolnień grupowych (z 2 202 do 3 118).
- Pracę w wyniku zwolnień grupowych w 2017 roku straciły 1 353 osoby, co stanowi spadek w stosunku do 2016 roku, kiedy pracę straciło 1 621 osób.
- W 2017 roku 3 pracodawców zwolniło jednorazowo więcej niż 100 osób, oraz 79 dokonało jednorazowo zwolnień nie więcej niż 19 pracowników.
- W 2017 roku zwolnień grupowych, w wyniku częściowego lub całkowitego wycofania się przez pracodawców, uniknęło 923 pracowników, a w 2016 roku zwolnień grupowych uniknęło 505 pracowników.
- W latach 2014-2017 najwięcej osób straciło pracę na terenie powiatu poznańskiego.
- W przypadku 13 powiatów nie wystąpiły zgłoszenia zwolnień grupowych, a na terenie 15 powiatów nie dokonano zwolnień grupowych.
- Zdecydowaną większość pracowników objętych zamiarem zwolnień, stanowili pracownicy z zakładów sektora prywatnego 96%.
- Największy odsetek pracowników zgłoszonych do zwolnienia (47,6%) stanowili pracownicy zajmujący się handlem hurtowym i detalicznym oraz naprawą pojazdów samochodowych i motocykli (wg PKD 2007).
- Największy odsetek pracowników zwolnionych (44,2%) stanowili pracownicy zatrudnieni w sektorze przetwórstwa przemysłowego (wg PKD 2007).
- Restrukturyzacja była najczęściej podawaną przez pracodawców przyczyną zamiaru dokonania zwolnień grupowych.
- Odsetek pracowników objętych zwolnieniami monitorowanymi wynosił 83%. Działania w zakresie zwolnień monitorowanych polegały głównie na organizacji spotkań informacyjnych z pracodawcami oraz z pracownikami objętymi zamiarem zwolnienia, podczas których omawiane były możliwe formy wsparcia dla zwalnianych pracowników.